

Nr. 7 • April 2002

Den Åbne Koordinationsmetode

EU's fremtid: Målstyring fremfor flere regler

EU har i de senere år udviklet en ny arbejdsform kaldet den åbne koordinationsmetode. Metoden skal supplere EU's almindelige arbejdsformer (hovedsageligt lovgivning og programmer) og er udviklet på grund af et konkret behov for at løse nogle fælles problemer, der ikke var omfattet af det almindelige samarbejde. Og det indenfor områder, hvor det kan være problematisk at lave fælles regler, fordi der er meget store nationale forskelle.

Lidt baggrund

Midt i 1990'erne stod EU's medlemslande over for et fælles problem med stor arbejdsløshed. Problemet var så stort og landenes økonomier så afhængige af hinanden, at landene fandt, at det var vanskeligere at løse problemerne hver for sig. Hertil kom at EU på daværende tidspunkt havde svært ved at blive enige om en fælles traditionel politik inden for arbejdsmarkeds- og beskæftigelsesområdet.

Landene blev derfor enige om at indføre en EU-beslutningsmetode, der gav større spillerum for nationale forskelligheder. Resultatet blev den åbne koordinationsmetode. Populært sagt er metoden »blødere« end (regel)harmoniseringerne og samtidig op-

EU's stats- og regeringschefer ved topmødet i Lissabon i marts 2000

nå fordele, som ikke findes i et rent mellemstatsligt samarbejde.

Den åbne koordinationsmetode blev indført med Amsterdam-traktaten i 1997 og blev klarlagt i konklusionerne fra Lissabon-topmøde i marts 2000 under det portugisiske EU-formandskab.

Sådan fungerer beslutningsmetoden

Beslutningsmetoden fungerer i praksis på den måde, at der opstilles nogle fælles mål og retningslinier på europæisk plan, som så skal gennemføres på nationalt og regionalt plan. Måden det skal gennemføres på er op til det enkelte medlemsland. Herefter vil EU sørge for en løbende evaluering. Der er lagt vægt på, at metoden skal bruges i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

NÆRHEDSPRINCIPPET?

Nærhedsprincippet (også kaldet subsidiaritetsprincippet) er et princip om, at politiske beslutninger skal træffes på lavest mulige politiske og administrative niveau. Det betyder, at EU kun kan handle på områder, hvor initiativet bedre kan gennemføres på EU-plan end på nationalt plan. Dette gælder på alle områder undtagen de områder, hvor EU har enekompetence.

Der er 4 trin i metoden:

1. Kommissionen fastsætter nogle mål og retningslinier på et politikområde. Disse skal vedtages af Rådet.
2. Der opstilles indikatorer, så det bliver nemmere at sammenligne landenes niveauer på området.
3. Medlemslandene gennemfører retningslinierne i de regionale og nationale politikker.
4. EU overvåger og evaluerer resultatet.

Beslutningsmetoden er ikke retligt bindende for medlemsstaterne, men opfattes af de fleste som politisk bindende.

Hvorfor kaldes metoden »åben«?

Metoden kaldes for en »åben« koordinationsmetode, fordi den kan tilpasses det enkelte medlemslands niveau, og fordi der eventuelt kan tages særlige hensyn til politik-området. Og endelig fordi udviklingen skal være åben for deltagelse af civilsamfundets forskellige aktører, for eksempel på arbejdsmarkedsområdet arbejdsmarkedets parter.

To eksempler

Beskæftigelsespolitikken

Som nævnt ovenfor var beskæftigelsesområdet det første politikområde, hvor den åbne koordinationsmetode blev brugt, og det er derfor også det område, hvor metoden er mest udviklet.

På Lissabon-topmødet blev det besluttet at sætte målbare mål for beskæftigelsen i EU for på den måde at bekæmpe arbejdsløsheden. Stats- og regeringslederne blev enige om, at

mindst 70% af EU's borgere skal være i arbejde i år 2010, og at over 60% af kvinderne skal være i arbejde.

Da stats- og regeringslederne mødtes i Stockholm året efter (marts 2001) blev man enige om at fremskynde processen. Det skal ske ved også at lave et midlertidigt mål for beskæftigelsesfrekvensen i EU.

Ifølge dette mål skal 67% være i arbejde allerede i 2005 og heraf 57% af kvinderne. Man blev også enige om at gøre en særlig indsats for den lidt ældre gruppe (de 55-64-årige), således at mindst 50% af dem skal være i arbejde i 2010.

Der er især vigtigt for de lande, der er med i ØMU-samarbejdet at koordinere beskæftigelsespolitikken, så den passer med de overordnede økonomiske retningslinier, der ligger i ØMU-samarbejdet. Danmark har haft relativt nemt ved at leve op til målsætningerne, men det gør ikke den politiske betydning for EU som helhed mindre.

VIDSTE DU...?

At Danmark allerede opfylder de mål, der er blevet sat for beskæftigelsen i EU.

Social beskyttelse

Inden for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse er der ikke, som det er tilfældet med beskæftigelsespolitikken, fastsat nogle konkrete retningslinjer. I stedet har man valgt at udvikle nogle generelle mål, som medlemslandene så har mulighed for at opfylde. På nuværende tidspunkt er der formuleret fire mål (se faktaboks).

MÅL FOR SOCIALOMRÅDET

- Fremme af deltagelse på arbejdsmarkedet og alle borgers adgang til ressourcer, rettigheder, goder og tjenesteydelser
- Forebyggelse af udstødelse
- Indsats til fordel for de sårbare
- Mobilisering af alle aktører

For at nå disse mål har alle medlemsstaterne udarbejdet en handlingsplan, som skal løbe over to år. Handlingsplanerne blev afleveret til Kommissionen i sommeren 2001, og det har resulteret i en fællesrapport fra Kommissionen. Med andre ord social beskyttelse er i højere grad på den politiske dagsorden.

At problemet med social beskyttelse er stort og meget relevant at beskæftige sig med illustreres af, at Kommissionen i fællesrapporten vurderer, at 18% af borgerne (cirka 60 mio. mennesker) er fattige.

VIDSTE DU...?

At Danmark ifølge Kommissionens fattigdomsdefinition har næstfærest fattige (10%) i EU. Kun overgået af Finland (9%)

AKTØRERNE OG DERES ROLLE

Kommissionen: Tager initiativ og fremsætter forslag til mål/retningslinier.

Rådet: Rådet skal godkende de mål/retningslinier, Kommissionen har fremlagt og fastlægge de overordnede politiske mål.

Medlemsstaterne: Medlemsstaterne er nøglespillerne, der skal føre de mål og retningslinier ud i livet, som er blevet fastlagt. Metodens succes afhænger derfor i høj grad af medlemsstaternes evne og vilje til at udføre retningslinierne i praksis.

Europa-Parlamentet: Europa-Parlamentet bliver hørt inden retningslinierne vedtages endeligt, men spiller ingen væsentlig rolle i beslutningsmetoden.